

Azərbaycan xalçasının istehsalı artır

Son illərdə Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafı sahəsində həyata keçirilən davamlı islahatlarla əlaqədar ən qədim təbii sənət növlərindən olan xalçaçılığa diqqət artır.

Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramları çərçivəsində ölkədə xalçaçılıq ənənələrinin bərpası, xalçaçılığın inkişafı ilə bağlı müvafiq tədbirlər həyata keçirilib. Milli mədəniyyətimizin inkişafında əvəzsiz rolu olan Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva xalçaçılığın yaşadılmasına öz dəyərli töhfələrini verib. Xalçaçıların problemlərinin aradan qaldırılmasında, onların fəaliyyət imkanlarının genişləndirilməsində, nailiyyətlərinin beynəlxalq miqyasda təbliğində Mehriban xanım Əliyevanın xidmətləri misilsizdir. Onun təşəbbüsü ilə xalqın milli mədəniyyət tarixində özünəməxsus yer tutan Azərbaycan xalçaçılıq sənəti 2010-cu il noyabr ayının 16-da UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Hökumətlərarası Komitəsinin Kenyanın Nayrobi şəhərində keçirilmiş V sessiyasında UNESCO-nun bəşəriyyətin qeyri-maddi irsi nümunələri siyahısına daxil edilib.

Azərbaycan Prezidentinin məlum Sərəncamı ilə Xalça Muzeyinin müasir binası tikilərək istifadəyə verilib. Dövlət başçısının Sərəncamı ilə "Azərxalça" ASC-nin yaradılması bu istiqamətdə görülməli işlərin məntiqi davamıdır. Bu gün inkişafının yeni mərhələsinə yaşayan Azərbaycan xalçasının istehsalı, ixracı, onların ölkə daxilində və xaricdə satışının təşkili, xalça və xalça məmulatlarının istehsalında yeni texnologiyaların tətbiqi, bu sahənin inkişafı ilə bağlı digər işlər yerinə yetirilməsində qeyd etdiyimiz Sənəd önəmli rol oynayır. Artıq "Azərxalça" ASC-nin Füzuli, Ağdam, Tovuz, Ağstafa, Qazax, Şəmkir, Quba, İsmayıllı, Xaçmaz və Qəbələ rayonlarında filialları fəaliyyətə başlayıb. Bu il "Azərxalça"nın daha 10 filialının yaradılması üçün Prezident Cənab İlham Əliyevin sərəncamları ilə dövlət büdcəsindən vəsaitlər ayrılıb. 2018-ci ilin əvvəlindən Bakının Sa-

bunçu rayonunun Nardaran qəsəbəsində, Naxçıvan şəhərində, Abşeron rayonunun Qobu qəsəbəsində, Qobustan, Şabran, Lənkəran, Kürdəmir, Tərtər, Goranboy və Biləsuvar rayonlarında Cəbrayıl rayonundan olan məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı qəsəbədə filial binalarının tikintisinə başlanılıb. Statistik məlumatlara əsasən, filiallarda indiyədək Azərbaycan xalçaçılarının Bakı, Qarabağ, İrəvan, Naxçıvan, Quba, Gəncə, Şirvan, Qazax-Borçalı, Təbriz qrupları üzrə 1330 ədəd, 4401 kvadratmetr xalça toxunub. Yerli və xarici bazarlarda "Azərbaycan brendi" olaraq 287 ədəd, 853 kvadratmetr xalça satılıb.

Görülən işlər xalçaçılığın inkişafına təsirini göstərib. Amma bütün bu işlərlə yanaşı, hələ də bu sahənin inkişafı məqsədi ilə dövlət tərəfindən layihələr həyata keçirilir. Belə ki, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında Yunayırıcı-Boyaq Fabrikinin tikintisinə başlanılıb. Burada Türkiyə, Fransa və İtaliya istehsalı olan avadanlıqlarla təchiz ediləcək və fabrikdə təmiz yun, yun-iplik, təbii və kimyəvi boyaq maddələri hazırlanacaq. Təbii ki, bu müəssisə də istifadəyə veriləndən sonra xalçanın istehsalında istifadə edilən xammal ölkəmizdə istehsal olunacaqdır. Prezident İlham Əliyev çıxışlarının birində vurğuladığı kimi, "...indi ölkəmizin müxtəlif yerlərində yun tədarükü mərkəzləri yaradılır. Baramaçılıq sürətlə inkişaf etdirilir ki, ipək xalçalar da toxunsun. Sumqayıt şəhərində yunayırıcı-boyaq fabriki inşa edilir. Yəqin ki, gələn il istifadəyə veriləcəkdir. Beləliklə, bundan sonra xaricdən xammalın gətirilməsinə heç bir ehtiyac qalmayacaq. Yüz faiz yerli məhsul olaraq Azərbaycan xalçası dünya təqdim ediləcək". 2019-cu ildə isə Şəki şəhərində, Masallı və Hacıqabul rayonlarındakı sənaye

məhəllələrində daha üç regional tədarük məntəqəsi yaradılacaq. Müasir texniki avadanlıqlarla təmin ediləcək bu məntəqələrdə il ərzində 1500 ton yun və boyaq bitkiləri xammalı toplanılacaq.

Onu da vurğulamaq lazımdır ki, bu sahənin inkişaf etdirilməsində mütəxəssislərin hazırlanması da diqqətdə saxlanılır. Azərbaycan xalçaçılığı, sənət sahəsi kimi, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasında, Azərbaycan Dövlət Texniki Uni-

versitetində, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində, eləcə də, incəsənətyönlü kollec, lisey və gimnaziyalarda, uşaq rəsm qalereyalarında və digər yerlərdə tədris edilir. Həmçinin, "Azərxalça" ASC-nin rayon filiallarının nəzdində xalçaçılıq üzrə tədris-hazırlıq kurslarında peşəkar xalçaçı kadrlar hazırlanır. Bu baxımdan, ölkəmizin regionlarında xalçaçılıq üzrə tədris-hazırlıq kursları təşkil edilir. Kurslara cəlb olunanların əksəriyyəti isə gənclərdir. Bütün bunlar bu sahənin inkişafı istiqamətində kompleks tədbirlərin həyata keçirildiyini göstərir.

Təbii ki, xalçaçılığın inkişaf etdirilməsi yeni iş yerlərinin açılmasına səbəb olur. "...Xalçaçılıq sənətinin inkişafı və "Azərxalça"nın uğurlu fəaliyyəti nəticəsində, biz bir neçə məqsədə çatmış oluruq. İş yerləri, yerli istehsal, xammalın təşkili və ölkəmizin dünyada təbliği baxımından, xalçaçılığın çox böyük önəmi var. Təsədüfi deyil ki, müxtəlif ölkələrdə keçirilən sərgilərdə və təqdimatlarda mütləq Azərbaycan xalçası təqdim edilir. Xüsusilə də, qadınların işlə təminində bu, rol oynayır". 2019-cu ilin sonunadək "Azərxalça"nın istehsal, tədarük və emal müəssisələrinin yaradılması ilə 5 mindən çox vətəndaş iş yeri ilə təmin ediləcək.

Bütün bunlar Azərbaycan xalçaçılıq sənətinə dövlət tərəfindən ayrılan diqqətdir ki, artıq bu gün Azərbaycan xalçaları "Azerbaijan carpet" ("Azərbaycan xalçası") brendi ilə dünya bazarına çıxarılır, eyni zamanda, Rusiya, Amerika Birləşmiş Ştatları və Almaniya kimi ölkələrdə keçirilən beynəlxalq xalça satış-sərgilərinə təqdim olunur.